Муқәддәс Китап

Инжил 22-қисим

«Петрус «2»»

© Муқәддәс Китап 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Уйғурчә Муқәддәс тәрҗимиси»

Инжил 22-қисим

«Петрус «2»»

(Расул Петрус язған иккинчи мәктуп)

Кириш сөз

Расул Петрус бу хәтниму биринчи хетини язған шу бир түркүм қериндашларға («**Понтус, Галатия, Кападокия, Асия вә Битинийә өлкилиридә тарқақ яшаватқан мусапир бәндиләр**»гә) язған («1Пет.» 1:1 билән «2Пет.» 3:1ни көрүң. Амма у һазир яшинип қалған болуп, дунияға патмай қалған сараң Рим императори Қәйсәр Неро тәрипидин соланған еди, униң Худаниң йолида қурбан болуш вақти йеқинлап қалған еди. Лекин у йәнила Рәбниң униңға: «**Мениң қойлиримни баққин**» дәп тапшурған муһим вәзиписини ада қилмақта еди. Униң хәтни язған вақти миладийә 68-жилидин сәл бурун еди (бу тәпсилатлар җамаәттики бәзи кона тарихлардин бизгә мәлум).

Рошәнки, вақтиниң анчә узун қалмиғанлиғини билгән расул уларға ахирқи илһамбәхш вә риғбәт йәткүзидиған бир хәтни йезип қалдуруш пурситини қолдин бәрмәй, мошу хәтни язған. Гәрчә Петрус хәттә «мениң балилирим» демигән болсиму, униң сөзлирини бир атиниң өз балилириға қалдурған вәсийити дейишкә болиду. Балилар атиси тапшурған бундақ вәсийәтни, йәни атисиниң ахирқи сөзлирини чоқум көңүл қоюп аңлайду! Униң вәсийәттики һәр бир сөзи қимммәтликтур!

Амма Петрус бу сөзләрни «**Понтус, Галатия, Кападокия, Асия вә Битинийә өлкилиридә тарқақ яшаватқан мусапирлар**»ғила әмәс, бәлки «**Бизниң Худайимиз вә Қутқазғучимиз болған Әйса Мәсиһниң һәққанийлиғи арқилиқ биз билән охшаш қимммәтлик бир етиқатқа муйәссәр қилинғанлар**»ғиму язған (1:1). Етиқат қилған болсақ, бу сөз бизниму өз ичигә алмамду, қәдирлик оқурмән?!

Умумән қилип ейтқанда, хәттики һәммидин муһим тапшуруқ болса «роһий өсүш»тур — У дайим «**Етиқадиңларға... қошуңлар... қошуңлар... қошуңлар...** » дәйду. Худа билән меңиватқан киши дайим өзигә қандақтур бир пәзиләт яки билим қошиду. У күнләрниң өз йенидин өтүп кетиватқиниға қарап туридиған бекар олтарғучи болмайду. Петрус Худаниң вәдилирини чиң тутуп тохтавсиз техиму көпрәк роһий илтипатларни яки роһий тәәллуқатларни егиләшкә, роһий дуниясини кеңәйтишкә интилмәктә. Шуниң билән пәқәт өзигила әмәс, башқиларғиму йәткән мәнпәәт көпәймәктә (1:2-11).

У кейин сахта тәлим бәргүчиләр вә сахта тәлиматлар тоғрилиқ агаһландуруш бериду. Лекин биз у бизгә алдида җекилигәндәк чоңқур етиқат вә роһий һаятни көпрәк егиләшкә интилмисәк, униң қимммәтлик агаһландурушлири бәрибир бизгә һеч пайда йәткүзмәйду һәмдә бизда шу агаһларни тәтбиқлиғидәк күч яки һәқ-наһәқни пәриқ етәләйдиған аң болмайду. Бир етиқатчи үчүн ейтқанда, езип кетиштин сақлиништики биринчи вә әң муһим амил дәл өзиниң давамлиқ Худа билән йеқин меңишидин ибарәттур.

Петрусниң риғбәтлири вә җекиләшлири адәмни һәйран қалдуриду. Чүнки у хетини Яқуп, Юһанна вә өзидин ибарәт үч расулниң Мәсиһ билән тағда айрим болған вақтида, өз көзлири билән көргән Мәсиһниң тағдики «қияпәт өзгириши» яки «шан-шәрәптә көрүнүши»гә болған гувалиғи билән башлайду («Матта» 17-бап). Петрусниң мошу хетидә бу иш тоғрилиқ гувалиқ беришни таллиғанлиғиниң сәвәви үстидә «қошумчә сөз»имиздә тохтилимиз. У хетидә шу гувалиқни бәргәндин кейин, Худаниң мөмин бәндилиригә пәйғәмбәрләрниң гувалиқлири вә бешарәтлирини чиң тутушни дәвәт қилиду: У булар мениң өз гувалиғимдин техиму ишәшлик, дәйду — чүнки (1) мениң гувалиғим бирла адәмниңки, лекин пәйғәмбәрләрниң гувалиқлири нурғундур; (2) пәйғәмбәрләр бәргән бешарәтләр тарихта әмәлгә ашурулғачқа, һәрдайим Худаниң сөзи екәнлиги испатлинип кәлмәктә.

У җамаәтни әнә шундақ рәддийә бәргүсиз һәқиқәтләр билән қуралландурғандин кейин, у өзи йәнә җамаәтни кәлкүндәк бесип келидиған сахта тәлиматлар тоғрилиқ бешарәт бериду. Биринчи хәттә у улар учриған зиянкәшликләр тоғрилиқ тәсәлли вә риғбәт йәткүзгән еди. Зиянкәшлик җәһәттә һеч қандақ өзгириш болмиди. Лекин һазир техиму хәтәрлик бир тәһдид бесип келиду — чүнки у тәһдид (йәни сахта тәлим бәргүчиләр) сирттин әмәс, бәлки җамаәт ичидин пәйда болиду.

Биз «қошумчә сөз»имиздә мошу бешарәтниң дәрвәқә униң дәвридә әмәлийәттә көрүлгәнлиги вә һазир бизниң дәвримиздиму әмәлийәттә көрүлүватқанлиғи тоғрилиқму азрақ сөзләймиз.

Сахта тәлиматлар ичидә бир хили дайим Худа яратқан мөҗизиләргә бағланған һәқиқәткә гуман кәлтүрүп, мазақ қилиштин ибарәт болиду. Шуниң билән ахирқи заманларда көп кишиләр муқәддәс китапта хатириләнгән мөҗизиләрдин гуман қилип заңлиқ қилиду; улар болупму: «Силәрниң Рәббиңлар бу дунияни сораққа тартишқа қайтип келимән, дәп вәдә қилған. Қени, Униң қайтип келиши?! Силәр шунчә узун вақит азап-оқубәт ичидә күтүп кәлдиңлар!» дәйду.

Петрус бизгә Рәбниң қайтип келишиниң шунчә узунға «кечиктүрүлүш»ниң сәвәвини тәминләйду: — «**Рәб Өз вәдисини орундашни (бәзиләрниң «кечиктүрди» дәп ойлиғинидәк) кечиктүргини йоқ, бәлки һеч кимниң һалак болушини халимай, һәммә инсанниң товва қилишиға киришини арзулап, силәргә кәңчилик қилип вақитни созмақта**» (3:9).

У хуласиләп шу һәқиқәтни көрситидуки, Рәббимиз дәрвәқә тез арида қайтип келиду, шуңа һәрдайим Униң келишигә өзимизни пак тутуп тәйяр турушимиз лазим, дәп үндәйду.

Мәзмун: —

1. Салам (1-бап 1-, 2-айәтләр)
2. Етиқадиңларға «қошуп бериңлар» (1-бап, 3-21-айәтләр)
3. Сахта тәлим бәргүчиләрдин һәзәр әйләңлар! (2-бап)
4. Рәбниң қайтип келиши тоғрилиқ (3-бап)

••••••••

Петрус «2»

«Расул Петрус язған иккинчи мәктуп»

Салам

1 [1] Әйса Мәсиһниң қули вә расули болған мәнки Симеон Петрустин Худайимиз вә
Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһниң һәққанийлиғи арқилиқ биз билән охшаш қиммәтлик
бир етиқатқа муйәссәр қилинғанларға салам! [2] Силәр Худани вә Рәббимиз Әйсани
чоңқур тонуғансери, меһри-шәпқәт вә хатирҗәмлик силәргә һәссиләп ашқай!

Ниҗатта өсүш

[3] Бу дуайимниң асаси — биз бизни Өзиниң шан-шәриви вә есил пәзилитиниң тәсири арқи-
лиқ Чақирғучини чоңқур тонуғанлиғимиз үчүн, Униң илаһий күч-қудрити һаятимизға вә
ихласмәнликтә меңишимизға керәклик болған һәммини ата қилди. [4] У мошу пәзиләтли-
ри арқилиқ бизгә қиммәтлик, әң улуқ вәдиләрни бәрди, булар билән силәр бу дунийдики
һавайи-һәвәсләрдин болған ипласлиқтин қутулуп, Худалиқ тәбиәткә ортақ несип болалай-
силәр.
[5] Дәл мошу сәвәптин, силәр пүтүн күчүңлар билән етиқадиңларға есил пәзиләтни, есил
пәзилитиңларға билимни, [6] билимиңларға тәмкинликни, тәмкинлигиңларға чидамлиқ-
ни, чидамлиғиңларға ихласмәнликни, [7] ихласмәнлигиңларға қериндашлиқ меһриван-
лиқни, қериндашлиқ меһриванлиғиңларға меһир-муһәббәтни көрситишни қошушқа ин-
тилиңлар. [8] Чүнки бу хусусийәтләр силәрдә бар болса, шундақла ешип бериватқан болса,
булар силәрни Рәббимиз Әйса Мәсиһни чоңқур тонушқа интилиштә иш-әмәлсиз вә ме-
висиз қалдурмайду. [9] Әммә әгәр бирисидә булар кам болса, у кор адәмдур — у бурниниң
учинила көрәләйдиған, илгәрки гуналиридин пак қилинғинини унтуған болиду.
[10] Шуниң үчүн, и қериндашлар, силәр Худа тәрипидин чақирилғанлиғиңларни, шун-
дақла талланғанлиғиңларни җәзмләштүрүшкә интилиңлар. Шундақ қилсаңлар, һеч
қачан тейилип кәтмәйсиләр. [11] Шундақ болғанда Рәббимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мә-
сиһниң мәңгүлүк падишалиғидиму қизғин қарши елинисиләр.
[12] Шуңа, гәрчә силәр бу ишларни билгән болсаңларму, шундақла бизгә егә қилинған
һәқиқәттә мустәһкәмләнгән болсаңларму, мән йәнила һәрдайим бу ишларни есиңларға
салмақчимән. [13] Дәрвәқә, мән мошу чедиримда болсамла, буларни сәмиңларға селип,

---

1:1 **«Әйса Мәсиһниң қули вә расули болған мәнки Симеон Петрус»** — «Симеон» башқа йәрләрдә «Симон» дейилиду. **«Худайимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһ»** — бу ибаридин ениқки, Әйса *(тәбиитидә)* һәм Худа һәм Қутқузғучидур. **«биз билән охшаш қиммәтлик бир етиқатқа муйәссәр қилинғанларға салам!»** — «охшаш қиммәтлик бир етиқатқа муйәссәр қилинған» дегән мошу ибаридин ениқ көрүнидуки, һәқиқий етиқат Худаниң Өзидин келиду.

1:2 Юһ. 17:3; Рим. 1:7; 1Пет. 1:2; Йәһ. 2.

1:3 **«Өзиниң шан-шәриви вә есил пәзилитиниң тәсири арқилиқ бизни чақирғучи»** — мошу зат Рәб Әйса Мәсиһ, әлвәттә.

1:4 Йәш. 56:5; Юһ. 1:12; Рим. 8:15; Гал. 3:26.

1:5 **«Дәл мошу сәвәптин, силәр пүтүн күчүңлар билән етиқадиңларға есил пәзиләтни, есил пәзилитиңларға билимни,... қошушқа интилиңлар»** — «билим» мошу йәрдә Худаниң йоли тоғрилиқ билим, әлвәттә.

1:8 Тит. 3:14.

1:9 Йәш. 59:10; Зәф. 1:17.

1:10 **«Шуниң үчүн, и қериндашлар, силәр Худа тәрипидин чақирилғанлиғиңларни, шундақла талланғанлиғиңларни җәзмләштүрүшкә интилиңлар. Шундақ қилсаңлар, һеч қачан тейилип кәтмәйсиләр»** — «тейилип кәтмәйсиләр» дегән ибарини бәзиләр бу ибарә ниҗаттин мәһрум болуш дегән мәнанини билдүриду, дәп қарайду. Бизниңчә у гуна садир қилишни көрситиду дәп қараймиз *(мәсилән, «Як.» 3:2ни көрүң, охшаш сөз шу айәттә ишлитилиду)*.

1:11 **«Рәббимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһниң мәңгүлүк падишалиғидиму қизғин қарши елинисиләр»** — «қизғин қарши елинисиләр» дегәнлик грек тилида «кириш йолуңлар кәңричилик билән сизләргә тәминлиниду» дегән ибарә билән ипадилиниду.

силәрни ойғитип турушни лайиқ көримән. [14] Чүнки Рәббимиз Әйса Мәсиһниң бурун
маңа аян қилғинидәк, мениң бу чедирим пат арида учамдин селиветилидиғанлиғини
билип туруптимән. [15] Бәрһәқ, мән силәрниң бу ишларни мән бу дуниядин кәткинимдин
кейинму һәрвақит есиңларға кәлтүрүшүңлар үчүн күчүмниң баричә интилимән.

Худа пәйғәмбәрләргә ата қилған ишәшлик калам-бешарәтләр

[16] Чүнки биз силәргә Рәббимиз Әйса Мәсиһниң күч-қудрити вә һазир болушини уқтурғинимизда һәргизму һейлигәрликтин ойдуруп чиқилған ривайәтләргә әгәшмидуқ, бәлки биз
Униң һәйвәтлик шан-шөһритигә өз көзимиз билән гувачимиз. [17] Чүнки У муқәддәс тағда
ХудаАтидин шан-шөһрәт вә улуқлуққаеришкәндә, әшу улуқ шан-шәрәплик йәрдин: «Бу
Мениң сөйүмлүк Оғлум, Мән Униңдин хурсәнмән» дегән шундақ зор бир аваз Униңға йәткүзүлүп аңланди. [18] Муқәддәс тағда биз Униңға һәмраһ болуп биллә турған болғачқа, әрштин бу аваз аңланғинида бизму өз қулиқимиз билән уни аңлидуқ. [19] Униң үстигә һәммимиздә пәйғәмбәрләр йәткүзгән толиму ишәшлик бешарәтлик сөз-калам бардур; силәр таң
сүзүлгичә, таң юлтузи қәлбиңларни толуқ йоруткичә бу сөз-каламға қулақ салсаңлар, яхши
қилған болисиләр (бу сөз-калам худди қараңғуда чақнап туридиған чироққа охшаштур).

1:13 **«мән мошу чедиримда болсамла...»** — «чедирим» — Петрусниң өз тенини көрситиду, әлвәттә. Лекин у мошу сөз билән һәр бир етиқатчиниң тенини Исраиллар чөл-баяванда Худаниң әмри билән ясиған «ибадәт чедири»ға охшитиду. Худаниң Өз шан-шәриви бу «аддий чедир»да маканлаштурулған вә шуниңдәк һазир һәр бир етиқатчиниң тенидә мәвҗуттур *(«Юһ.» 1:14, 2:12, «1Кор.» 3:9 вә 16, 6:19ни көрүң).*

1:13 2Пет. 3:1.

1:14 **«Чүнки Рәббимиз Әйса Мәсиһниң бурун маңа аян қилғинидәк, мениң бу чедирим пат арида учамдин селиветилидиғанлиғини билип туруптимән»** — «Юһ.» 21:18-19ни көрүң.

1:14 Юһ. 21:18,19; 2Тим. 4:6.

1:15 **«мән бу дуниядин кәткинимдин кейинму»** — «бу дуниядин кетиш»: — бу ибарә грек тилида «әксодос» дегән сөз *(«Мисирдин чиқиш» билән мунасивәтлик)* билән ипадилиниду *(«Луқа» 9:31ни көрүң).* **«Бәрһәқ, мән силәрниң бу ишларни мән бу дуниядин кәткинимдин кейинму һәрвақит есиңларға кәлтүрүшүңлар үчүн күчүмниң баричә интилимән»** — «бу ишлар» болса: *(1)* мошу иккинчи хәтниң мәзмунини; *(2)* «Юһ.» 21-бапта хатириләнгән ишларни *(Мәсиһниң Петрусниң дуниядин кетиш йоли тоғрилиқ бешарәтлири)*ни көрсәтсә керәк. Биз биринчи чүшәнчигә майилмиз.

1:16 **«биз силәргә ... уқтурғинимизда ... биз Униң һәйвәтлик шан-шөһритигә өз көзимиз билән гувачимиз»** — бу айәттики «биз» дегән сөз Петрусниң өзини вә Юһанна, Яқуп қатарлиқ расулларни көрситиду. **«Әйса Мәсиһниң күч-қудрити вә һазир болуши яки «қайтип келиши»»** — *(«һазир болуши» грек тилида «парусия»)* дегән сөзләр биринчидин мошу йәрдә, шүбһисизки, Мәсиһниң уларниң көз алдида өзгирип, шан-шәриви ичидә көрүнгәнлигини көрситиду *(«Матта» 17-бап, «Маркус» 9-бап, «Луқа» 9-бапни көрүң).* Иккинчидин, бу сөзләр йәнә Инҗилда адәттә Мәсиһниң қайтип келишини көрситиду; чүнки У қайтип кәлгәндә Униң шан-шәриви һәқиқәтән аян болиду. Шуниң билән мошу йәрдә Униң дунияға қайтип келишиниму көрситиду. **«...бәлки биз Униң һәйвәтлик шан-шөһритигә өз көзимиз билән гувачимиз»** — «Униң» грек тилида «Ашуниң» билән ипадилиниду. Мошу йәрдә «Ашуниң» дегән сөз Петрусниң Мәсиһкә болған чоңқур һөрмитини вә йеқин мунасивитини билдүриду.

1:16 Мат. 17:1; Юһ. 1:14; 1Кор. 1:17; 2:1, 4; 4:20; 1Юһа. 1:1.

1:17 **«Чүнки У муқәддәс тағда ХудаАтидин шан-шөһрәт вә улуқлуққа еришкәндә, әшу улуқ шан-шәрәплик йәрдин: «Бу Мениң сөйүмлүк Оғлум, Мән Униңдин хурсәнмән» дегән шундақ зор бир аваз Униңға йәткүзүлүп аңланди»** — «әшу улуқ шан-шәрәплик йәр» болса асман, әрштур.

1:17 Мат. 3:17; 17:5; Мар. 1:11; 9:7; Луқа 3:22; 9:35; Кол. 1:13.

1:18 **«Муқәддәс тағда биз униңға һәмраһ болуп биллә турған болғачқа, әрштин бу аваз аңланғинида бизму өз қулиқимиз билән уни аңлидуқ»** — «Матта» 17-бап, «Маркус» 9-бап, «Луқа» 9-бапни көрүң.

1:19 **«Униң үстигә һәммимиздә пәйғәмбәрләр йәткүзгән толиму ишәшлик бешарәтлик сөз-калам бардур»** — башқа бирхил тәрҗимиси: «униң үстигә һәммимиздә буниңдин **техиму** ишәшлик бешарәтлик сөз-калам *(пәйғәмбәрләр йәткүзгән сөз-калам)* бардур». Петрус бу йәрдә: «Пәйғәмбәрләрниң сөзлири һәтта мениң гувалиғимдинму ишәшликтур *(чүнки Мәсиһ тоғрилиқ бешарәт бәргүчиләр, шундақла уларниң бәргән бешарәтлири наһайити көп; бешарәтләрниң көп қисми аллиқачан көз алдимиздә әмәлгә ашурулған, дегәндәк)*; бу улуқ сөзләр һәммимиздә бар» демәкчи болса керәк. **«силәр таң сүзүлгичә, таң юлтузи қәлбиңларни толуқ йоруткичә бу сөз-каламға қулақ салсаңлар, яхши қилған болисиләр бу сөз-калам худди қараңғуда чақнап туридиған чироққа охшаштур»** — «таң сүзүлгичә» — Әйса Мәсиһниң қайтип келишигичә.

–«Таң юлтузи қәлбиңларни толуқ йоруткичә» — «таң юлтузи», шүбһисизки, Әйса Мәсиһниң Өзидур *(«Чөл.» 24:17ни көрүң).* Бу сөзләргә қариғанда, таң юлтузи таң етиштин сәл бурун аян болғандәк, Әйса Мәсиһ қайтип келиштин авал етиқатчиларниң қәлбидә бирхил ойғанған сезим, униң келишигә бағланған алаһидә бирхил күчлүк арзу-тәшна пәйда болуши мүмкин *(«1Тес.» 5:6-10ни көрүң).*

1:19 2Кор. 4:6; Вәһ. 22:16.

[20] Шуни һәммидин муһим дәп билишиңлар керәкки, муқәддәс язмилардики һеч қайси
вәһий пәйғәмбәрләрниң өз чүшәнчиси бойичә йәткүзүлгән әмәс. [21] Чүнки һеч қандақ
вәһий-бешарәт инсанларниң ирадисидин кәлгән әмәс, у бәлки Худаниң муқәддәс адәмлири Муқәддәс Роһ тәрипидин йетәклинип, Униң түрткиси билән ейтқан сөз-каламдур.

Сахта пәйғәмбәрләр вә сахта тәлим бәргүчиләр

2 [1] Лекин бурун хәлиқ ичидә сахта пәйғәмбәрләр чиққан, шуниңдәк араңлардиму сахта тәлим бәргүчиләр мәйданға чиқиду. Улар соқунуп кирип, һалакәткә елип баридиған бидәт тәлимләрни араңларға астиртин киргүзүп, һәтта өзлирини һөр қилишқа
сетивалған егисидинму тенип, буниң билән өз бешиға тезла һалакәт чүшириду. [2] Нурғун
кишиләр уларниң шәрмәндилигигә әгишип кетиду, шуниңдәк уларниң сәвәвидин
һәқиқәт йоли һақарәткә учрайду. [3] Улар ачкөзлүгидин ойдурма сөзләр билән силәрни сатидиған мели қилиду. Әнди уларниң бешиға хелә бурунла бекитилгән җаза бекар олтармайду, уларниң һалакити болса ухлап ятмайду.
[4] Чүнки Худа гуна садир қилған пәриштиләрни аяп олтармай, бәлки уларни тәһтисараниң һаңиға ташлап, сорақҗа тартқичә зулмәтлик қараңғулуқтики зәнҗирләр билән
солап қойған йәрдә, [5] шундақла қедимки дунийдикиләрниму аяп қоймай, худасизлиққа берилгән дунияни топан билән ғәриқ қилип, пәқәт һәққанийлиққа дәвәт қилғучи Нуһни башқа йәттиси билән сақлап қалған йәрдә — [6] һәмдә кейин Содом вә Гоморра шәһәрлирини кейинки дәвирләрдики худасизлиққа берилгәнләргә ибрәт болсун дәп бекитип,
бешиға күлпәтлик җазани чүшүрип күл қилған, [7] шуниң билән биргә мошу әхлақсизларниң бузуқчилиқлиридин жиркинип азапланған, һәққаний болған Лутни улар арисидин қутулдурған йәрдә — [8] (әнә шундақ кишиләрниң ичидә яшиған һәққаний Лутниң

1:20 «... муқәддәс язмилардики һеч қайси вәһий пәйғәмбәрләрниң өз чүшәнчиси бойичә йәткүзүлгән әмәс» — яки «муқәддәс язмилардики һеч қайси вәһий пәйғәмбәрләрниң өзлири ойлап чиққан әмәс».
–Бу айәтниң йәнә үч хил тәрҗимә-чүшәнчә бар: — *(1)* адәмләрниң халиғанчә вәһийләргә шәхсий тәбир беришигә болмайду; *(2)* бешарәт-вәһийләргә айрим шәрһ беришкә болмайду *(йәни, башқа бешарәт-вәһийләр билән бирләштүрүп чүшинишимиз керәк)*; *(3)* пәйғәмбәрләр бәргән бешарәт-вәһийләрни чүшәндүрүш пәйғәмбәрләрниң өзигила хас болмайду *(чүнки улар бәзидә өзи ейтқан сөзлирини чүшәнмәйтти — «1Пет.» 1:10-12ни көрүң)*. Бу пикирләрниң һәммисини *(болупму 2-пикирни)* дурус дәп қарисақму, бизниңчә, бизниң тәрҗимимиз кейинки 21-айәткә әң мас келиду.
1:21 «Чүнки һеч қандақ вәһий-бешарәт инсанларниң ирадисидин кәлгән әмәс, у бәлки Худаниң муқәддәс адәмлири Муқәддәс Роһ тәрипидин йетәклинип, Униң түрткиси билән ейтқан сөз-каламдур» — «Муқәддәс Роһ тәрипидин йетәклинип, униң түрткиси билән» грек тилида «Муқәддәс Роһ тәрипидин йөткилиши билән» дегән сөз билән ипадилиниду.
1:21 2Тим. 3:16.
2:1 «Лекин бурун хәлиқ ичидә сахта пәйғәмбәрләр чиққан, шуниңдәк араңлардиму сахта тәлим бәргүчиләр мәйданға чиқиду» — «хәлиқ» болса Исраил хәлқи.
2:1 Қан. 13:2; Мат. 24:11; Рос. 20:29; 1Тим. 4:1; 2Тим. 3:1.
2:3 Йәһ. 4.
2:4 «Чүнки Худа гуна садир қилған пәриштиләрни аяп олтармай, бәлки уларни тәһтисараниң һаңиға ташлап, , сорақҗа тартқичә зулмәтлик қараңғулуқтики зәнҗирләр билән солап қойған йәрдә...» — «тәһтисараниң һаңи» грек тилида «тартарус» дегән сөз билән ипадилиниду. Бу җай тәһтисарадин айрим туриду; қариғанда, бу йәр мошундақ гуна садир қилған пәриштиләргә алаһийтән тәйярланған.«Зулмәтлик қараңғулуқтики зәнҗирләр» — яки «зулмәтлик қараңғулуқтики өңкүрләрдә».
–Мошу айәттә баян қилинған пәриштиләр әсли Шәйтан билән биллә Худаға исиян көтәргәнләрни әмәс, бәлки Нуһ пәйғәмбәрниң дәвридә гуна қилған пәриштиләрни көрситиду. «Яр.» 6:1-5 вә изаһатлар, «Йәһ.» 6-7-айәтләрни вә изаһатларни көрүң.
2:4 Йәһ. 6; Вәһ. 20:3.
2:5 «пәқәт һәққанийлиққа дәвәт қилғучи Нуһни башқа йәттиси билән сақлап қалған йәрдә...» — грек тилида «пәқәт һәққанийлиққа дәвәт қилғучи сәккизинчи киши Нуһни сақлап қалған йәрдә ...» дегән сөзләр билән ипадилиниду.
2:5 Яр. 7:23; 1Пет. 3:19.
2:6 Яр. 19:24; Қан. 29:22; Йәш. 13:19; Йәр. 50:40; Әз. 16:49; Һош. 11:8; Ам. 4:11; Йәһ. 7.
2:7 Яр. 19:7, 8.

һәққаний қәлби һәр күни аңлиған вә көргән итаәтсизликләр түпәйлидин азаплинатти).
9 әнди шуни көрүвалалаймизки, Рәб ихласмәнләрни дуч кәлгән синақлардин қандақ
қутқузушни вә шуниңдәк һәққанийсизларни сорақ күнигичә жазалинишқа сақлап қо-
юшни билиду. 10 Буларниң арисидики өз әтлиригә әгишип пасиқ һәвәсләргә берилгән,
шундақла һоқуқ егилиригә сәл қариғанларниң жазаси техиму шундақ болиду. Мошун-
дақ кишиләр һали чоң, мәнмәнчиләрдур, улар «роһий улуқлар»ға һақарәт қилиштин
һеч қорқмайдиғанлардур. 11 Һәтта улардин күч-қудрәттә үстүн туридиған пәриштиләр-
му Пәрвәрдигарниң алдида бу «улуқлар»ни һақарәт билән әрз қилмайду. 12 Амма булар
худди овлинип боғузлиниш үчүн туғулған явайи әқилсиз һайванлардәк келип, өзлири
чүшәнмәйдиған ишлар үстидә һақарәтлик сөз қилиду вә шундақла өзлириниң һалакәт
ишлири билән толуқ һалак болиду, 13 шундақла өз һәққанийсизлиғиға тушлуқ жазаниң
мевисини йәйду. Улар һәтта күндүзи очуқ-ашкарә әйш-ишрәт қилишниму ләззәт дәп
һесаплайду; улар силәргә номус вә дағ кәлтүрүп силәр билән бир дәстиханда олтирип,
өз мәккарлиқлиридин зоқлиниду. 14 Уларниң зинахорлуқ билән толған көзлири гуна
садир қилиштин үзүлмәйду; улар тутами йоқ кишиләрни езиқтуриду; улар қәлбини ач-
көзлүккә көндүргән, ләнәткә йеқин балилардур! 15 Улар тоғра йолдин чәтнәп, Босорниң
оғли Балаамниң йолиға әгишип кәтти. У киши һарам йолда тапқан һәқни яхши көргүчи
еди, 16 лекин у қилған қәбиһлиги түпәйлидин тәнбиһини йеди (зувансиз ешәк инсан-
ниң авази билән сөзләп пәйғәмбәрниң әхмиқанә ишини тости). 17 Мана мошундақ ки-
шиләр қуруп кәткән булақлар, борандин һайдилип жүргән туманларға охшайду; уларға
мәңгүлүк зулмәтниң қап қараңғулуғида жай һазирлап қоюлған. 18 Чүнки улар ялған-я-
видақ йоған сөзләр билән махтинип, адәмниң әтлик һәвәслирини қозғитип әйш-ишрәт

2:8 Зәб. 118:158.
2:9 1Кор. 10:13.
2:10 **«буларниң арисидики өз әтлиригә әгишип пасиқ һәвәсләргә берилгән, шундақла һоқуқ егилиригә сәл қариғанларниң жазаси техиму шундақ болиду»** — «һоқуқ егилири» дегәнлик шүбһисизки, мошу йәрдә падишалар, валийлар вә һөкүмәтниң түрлүк әмәлдарларни, шундақла Худа бекиткән ата-анилиқ һоқуқниму өз ичигә алиду. **«мошундақ кишиләр һали чоң, мәнмәнчиләрдур, улар «роһий улуқлар»ға һақарәт қилиштин һеч қорқмайдиғанлардур»** — «роһий улуқлар» әйни тексттә «роһий» дегән сөз йоқ. Лекин 11-айәткә қариғанда чоқум әрштики *(яман)* күчләр, йәни жин-шәйтанларни көрсәтсә керәк.
2:11 **«һәтта улардин күч-қудрәттә үстүн туридиған пәриштиләрму...»** — «улардин» — бәзиләр мошу йәрдики «улар»ни «әрштики улуқлар»ни көрситиду, дәп қарайду. Лекин бизниңчә «улар» сахта тәлим бәргүчиләрниң өзлирини көрситиду. Пәриштиләр әлвәттә жин-шәйтанлардин үстүн туриду! **«... пәриштиләрму Пәрвәрдигарниң алдида бу «улуқлар»ни һақарәт билән әрз қилмайду»** — мәсилән, «Йәһ.» 9-айәтни көрүң.
2:12 **«...шундақла өзлириниң һалакәт ишлири билән толуқ һалак болиду»** — «өзлириниң һалакәт ишлири» дегәнниң башқа мәнаси «улар *(йәни «әрштики улуқлар»)*ниң һалакити» болуши мүмкин. Грек тилида пәқәт «уларниң һалакити» дейилиду.
2:12 Йәр. 12:3; Йәһ. 10.
2:15 **«Улар тоғра йолдин чәтнәп, Босорниң оғли Балаамниң йолиға әгишип кәтти. У киши һарам йолда тапқан һәқни яхши көргүчи еди»** — «Чөл.» 22-24-бапларда, Балаамниң атиси «Беор» дәп атилиду. «Босор» униң башқа исми болса керәк.
2:15 Чөл. 22:7,21; Йәһ. 11.
2:16 **«лекин у Балаам «пәйғәмбәр» қилған қәбиһлиги түпәйлидин тәнбиһини йеди зувансиз ешәк инсанниң авази билән сөзләп пәйғәмбәрниң әхмиқанә ишини тости»** — «Беорниң оғли Балаам» тоғрилиқ: Муса пәйғәмбәр Исраилларни Мисирдин Худа вәдә қилған зиминға башлап кетиватқанда, йол үстидики падишаларниң қаршилиғиға учрайду. Әшу падишалардин бири Беорниң оғли Балаам дегән «пәйғәмбәр»ни издәп бариду вә әгәр у Исраилларға ләнәт оқуса, униңға көп пул бәрмәкчи болиду. Худа Балаамниң ундақ қилишиға йол қоймисиму, Балаам бәрибир пулни дәп Исраилларға ләнәт оқумақчи болуп йолға чиқиду. Мана бу «Балаам пәйғәмбәрниң йоли» дейилиду. Бирақ Худа Балаамниң ешигиниң ағзи арқилиқ: «Мана сениң ешигиң Мениң авазимни сәндин яхши тонуйду» дегәндәк, шу йолниң қәбиһлигини ашкарилайду. «Чөл.» 22-24-бапларни көрүң.
2:16 Чөл. 22:21.
2:17 **«мана мошундақ кишиләр қуруп кәткән булақлар, борандин һайдилип жүргән туманларға охшайду; уларға мәңгүлүк зулмәтниң қап қараңғулуғида жай һазирлап қоюлған»** — қариғанда, уларниң ахирқи һали 4-айәттә тилға елинған пәриштиләрниңкидин еғир болиду.
2:17 Йәһ. 12.

ишлири билән езитқулуқ йолида меңиватқанлардин өзлирини йеңила қачурғанларни
аздуриду. [19] Улар мошу кишиләргә «Силәрни әркинликкә ериштүримиз» дәп вәдә қили-
ду, лекин өзлири әмәлийәттә бузуқлуқниң қуллиридур. Чүнки адәм немә тәрипидин
бойсундурулған болса, шуниң қули болиду. [20] Чүнки әгәр улар Рәббимиз вә Қутқазғучи-
миз Әйса Мәсиһни тонуш арқилиқ бу дунияниң пасиқлиқлиридин қутулуп, кейин шу-
ларға йәнә бағлинип, бойсундурулған болса, уларниң кейинки һали дәсләпкисидинму
бәттәр болиду. [21] Чүнки һәққанийлиқ йолини билип туруп, өзигә йәткүзүлгән муқәддәс
әмирдин йүз өрүгәндин көрә, бу йолни әслидинла билмигини әвзәл болатти. [22] Мошу
ишәшлик һекмәтлик сөзләр уларда әмәлгә ашурулиду: —
«Ишт айлинип өз қусуғини йәр» вә йәнә «Чошқа жуюнуп чиқипла қайтидин патқақта
еғинар».

Рәбниң қайтип келишиниң кечиктүрүлүш сәвәви

3 [1] И сөйүмлүклирим, һазир силәргә бу йезиватқиним иккинчи хетимдур. Һәр икки
хетимдә силәрниң сап көңлүңларни ойғитип, шу ишларни әслитишкә интилдимки,
[2] муқәддәс пәйғәмбәрләр бурун ейтқан сөзләргә вә Рәббимиз һәм Қутқазғучимизниң
расуллириңлар арқилиқ йәткүзгән әмригә көңүл бөлүшүңларни өтүнимән.
[3] Әң муһими шуни билишиңлар керәкки, күнләрниң ахирида өзиниң һавайи-һәвәсли-
риниң кәйнигә киридиған, мәсқирә қилидиған мазақчилар чиқип: [4] «Қени, Униң қай-
тип келимән дегән вәдиси?! Ата-бовилиримиз өлүмдә ухлап қалғандин таки һазирғичә
һәммә ишлар дуния апиридә болған вақиттики билән охшаш һаләттә кетиватиду» дәп
мәсқирә қилишиду. [5] Һалбуки, улар әң қедимки заманда Худаниң сөзи билән асман-
ларниң яритилғанлиғини вә шуниңдәк йәрниң судин чиққан һәм суниң вастиси билән
барлиққа кәлгәнлигини әтәй унтуйду; [6] шу амилларниң васитилири билән шу заманди-
ки дуния кәлкүндин ғәриқ болуп йоқалди. [7] Амма һазирқи асманлар билән зимин ох-
шашла шу сөз билән ихлассиз адәмләр сораққа тартилип һалак қилинидиған әшу күндә

2:18 **«Чүнки улар ялған-явидақ йоған сөзләр билән махтинип, адәмниң әтлик һәвәслирини қозғитип әйш-ишрәт ишлири билән езитқулуқ йолида меңиватқанлардин өзлирини йеңила қачурғанларни аздуриду»** — «адәмниң әтлик һәвәслири» — «римлиқларға»дики кириш сөзимиздики «әт» тоғрилиқ мәзмунни көрүң.
–«Езитқулуқ йолида меңиватқанлардин өзлирини йеңила қачурғанларни аздуриду» — яки «езитқулуқ йолида меңиватқанлардин өзлирини аран қачурғанларни аздуриду».
2:19 Юһ. 8:34; Рим. 6:16.
2:20 Мат. 12:45; Ибр. 6:4; 10:26.
2:22 **«Ишт айлинип өз қусуғини йәр»** — биринчи һекмәтлик сөз «Пәнд.» 26:11дин елинған. Иккинчисиниң мәнбәси намәлум.
2:22 Пәнд. 26:11.
3:1 2Пет. 1:13.
3:3 1Тим. 4:1; 2Тим. 3:1; Йәһ. 18.
3:4 Әз. 12:22.
3:5 **«Һалбуки, улар әң қедимки заманда Худаниң сөзи билән асманларниң яритилғанлиғини вә шуниңдәк йәрниң судин чиққан һәм суниң вастиси билән барлиққа кәлгәнлигини әтәй унтуйду»** — «әтәй унтуйду» дегәнниң башқа бирхил тәрҗимиси: «өз бәңбашлиғидин унтуйду».
3:5 Яр. 1:9; Зәб. 23:2.
3:6 **«шу амилларниң васитилири билән шу замандики дуния кәлкүндин ғәриқ болуп йоқалди»** — «...шу амилларниң васитилири билән» дегән ибарә пәқәт суниң өзини яки сулар вә Худаниң сөзини тәң көрситиду. Бизниңчә сулар вә Худаниң сөзини тәң көрситиду; чүнки *(грек тилида)* алдинқи җүмлидә бу икки иш әң ахирида тилға елинған, шундақла 7-айәттә Худаниң сөзиниң иккинчи қетим васитә болидиғанлиғи көрситилиду.
3:6 Яр. 7:10,21.

отта көйдүрүлүшкә сақлинип, та шу күнигичә һалидин хәвәр елинип туриду.
[8] Әнди и сөйүмлүклирим, шу иш нәзириңлардин қачмисунки, Рәбгә нисбәтән бир күн
миң жилдәк вә миң жил бир күндәктур. [9] Рәб Өз вәдисини орундашни (бәзиләрниң «ке-
чиктүрди» дәп ойлиғинидәк) кечиктүргини йоқ, бәлки һеч кимниң һалак болушини ха-
лимай, һәммә инсанниң товва қилишиға киришини арзулап, силәргә кәңчилик қилип
вақитни созмақта.
[10] Лекин Рәбниң күни худди оғриниң келишидәк күтүлмигән вақитта болиду. У күни
асманлар шиддәтлик гүлдүрлигән аваз билән ғайип болуп, каинатниң барлиқ қурул-
милири шиддәтлик отта ерип түгәйду; зимин вә униңдики пүткүл нәрсиләрму көйүп
кетиду. [11] Һәммә нәрсә мана шундақ ерип йоқилидиған йәрдә, силәр қандақ адәмләр-
дин болушуңлар керәк? — һаятиңларни пак-муқәддәсликтә вә ихласмәнликтә өткүзүп,
[12] Худаниң күнини тәлмүрүп күтүп, у күнниң тезрәк келиши үчүн интилишиңлар керәк
әмәсму? У күнниң келиши билән пүтүн асманлар отта йоқап түгәйду вә каинатниң
барлиқ қурулмилири шиддәтлик отта ерип түгәйду. [13] Лекин биз болсақ Униң вәдиси
бойичә, йеңи асман-зиминни интизарлиқ билән күтмәктимиз. У йәр һәққанийлиқниң
маканидур.
[14] Шуниң үчүн, әй сөйүмлүклирим, бу ишларни күтүватқан екәнсиләр, шу тапта Худа-
ниң алдида нуқсансиз вә дағсиз, енақлиқ-хатирҗәмлик ичидә һазир болуп чиқишиңлар
үчүн интилиңлар. [15] вә Рәббимизниң сәвир-тақитини нижат дәп билиңлар, дәл сөйүм-
лүк қериндишимиз Павлусму өзигә ата қилинған даналиқ билән бу ишлар тоғрилиқ

3:7 **«Амма һазирқи асманлар билән зимин охшашла шу сөз билән ихлассиз адәмләр сораққа тартилип һалак қилинидиған әшу күндә отта көйдүрүлүшкә сақлинип, та шу күнигичә һалидин хәвәр елинип туриду»** — «охшашла шу сөз» дегән ибариниң башқа хил тәрҗимиси: «Униң *(йәни, Худаниң)* сөзи».
–«Һалидин хәвәр елинип туриду» — пәқәт сақланғанла әмәс, бәлки Худаниң ғәмхорлуғиниң объекти болиду.
3:7 Зәб. 101:26-27; Йәш. 51:6; 2Тес. 1:8; Ибр. 1:11; 2Пет. 3:10.
3:8 **«Рәбгә нисбәтән бир күн миң жилдәк вә миң жил бир күндәктур»** — Рәб вақитниң чәклимисигә учримайду, әлвәттә.
3:8 Зәб. 89:4.
3:9 **«Рәб Өз вәдисини орундашни бәзиләрниң «кечиктүрди» дәп ойлиғинидәк кечиктүргини йоқ, бәлки һеч кимниң һалак болушини халимай, һәммә инсанниң товва қилишиға киришини арзулап, силәргә кәңчилик қилип вақитни созмақта»** — Рәб қайтип кәлгәндә йәр йүзидикиләргә товва қилиш пурсити қалмайду, әлвәттә.
3:9 Әз. 18:32; 33:11; Йәш. 30:18; Һаб. 2:3; Рим. 2:4; 1Тим. 2:4; 1Пет. 3:20; 2Пет. 3:15.
3:10 **«лекин рәбниң күни худди оғриниң келишидәк күтүлмигән вақитта болиду»** — «рәбниң күни» *(Мәсиһниң келидиған күни)* Тәвраттики көп йәрләрдә «Пәрвәрдигарниң күни» дәп көрситилиду. «Қошумчә сөз»дики «Худаниң күни» тоғрилиқ изаһатлиримизни көрүң. «Оғриниң келишидәк» — демәк, күтүлмигән вақитта. **«У күни асманлар шиддәтлик гүлдүрлигән аваз билән ғайип болуп, каинатниң барлиқ қурулмилири шиддәтлик отта ерип түгәйду; зимин вә униңдики пүткүл нәрсиләрму көйүп кетиду»** — «каинатниң барлиқ қурулмилири» яки «барлиқ асман җисимлири».
–«Униңдики пүткүл нәрсиләрму» дегәнниң башқа хил тәрҗимиси: «униңдики пүткүл ишларму» яки «униңдики барлиқ қилған ишларму». **«зимин вә униңдики пүткүл нәрсиләрму көйүп кетиду»** — бәзи кона көчүрмиләрдә «зимин вә үстидики барлиқ ишлар яланғач ашкарилиниду» дейилиду.
3:10 Мат. 24:43,44; 1Тес. 5:2; Вәһ. 3:3; 16:15.
3:12 **«Худаниң күнини тәлмүрүп күтүп, у күнниң тезрәк келиши үчүн интилишиңлар керәк әмәсму? У күнниң келиши билән пүтүн асманлар отта йоқап түгәйду вә каинатниң барлиқ қурулмилири шиддәтлик отта ерип түгәйду»** — «Худаниң күни» дегән ибарә тоғрилиқ «қошумчә сөз»имиздә азрақ тохтилимиз.
–«Каинатниң барлиқ қурулмилири» дегәнниң башқа хил тәрҗимиси: «барлиқ асман җисимлири».
3:12 Зәб. 49:3; 2Тес. 1:8.
3:13 **«Лекин биз болсақ Униң вәдиси бойичә, йеңи асман-зиминни интизарлиқ билән күтмәктимиз. У йәр һәққанийлиқниң маканидур»** — «у йәр» һәм йеңи асман вә йеңи зиминниму көрситиду.
3:13 Йәш. 65:17; 66:22; Вәһ. 21:1.

силәргә язған; [16] барлиқ хәтлиридиму у бу ишлар һәққидә тохтилиду. Униң хәтлиридә чүшиниш тәс болған бәзи ишлар бар; бу ишларни тәлим алмиған вә тутами йоқ кишиләр муқәддәс язмиларниң башқа қисимлирини бурмилиғандәк, бурмилап чүшәндүриду вә шуниң билән өз бешиға һалакәт елип келиду.
[17] Шуниң билән, и сөйүмлүклирим, мән ейтқан бу ишларни алдин-ала билгән екәнсиләр, бу әхлақсизларниң сәпсәтлири билән аздурулуп, мустәһкәм турушуңларни йоқитип қоюштин һошияр болуңлар. [18] Әксичә, Худаниң меһри-шәпқитидә һәм Рәббимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһгә болған билиштә давамлиқ өсүңлар.
Униңға һәм һазир һәм әшу әбәт күнигичә барлиқ шан-шәрәп мәнсуп болғай! Амин!

3:15 **«Рәббимизниң сәвир-тақити»** — яки «Рәббимизниң кәңчилик қилиши». **«вә Рәббимизниң сәвир-тақитини нижат дәп билиңлар»** — бу интайин ихчам жүмлә болуп, бәлким: «Худаниң сәвир-тақити техиму көп адәмләргә гунайидин қутқузулуш пурсити яритип бәрмәктә, дәп билиңлар» дегәндәк мәнада болуши мүмкин. Йәнә мүмкинчилиги барки, «нижат» мошу йәрдә «бу дунияниң сақлинип қелиши» дегән мәнада ишлитилгән болуши мүмкин; немила болмисун айәтниң асасий мәнаси охшаш; биз пәқәт бу дунияда болсақла, бүгүн товва қилип гуналиримиздин қутулуш йоли очуқ туриду, дәп билишимиз лазим. **«дәл сөйүмлүк қериндишимиз Павлусму өзигә ата қилинған даналиқ билән бу ишлар тоғрилиқ силәргә язған»** — «қериндишимиз Павлусму... силәргә язған» — Павлусниң көп хизмити «ят әлләр», йәни Йәһудий әмәсләр арисида болғачқа, Петрусниң бу хетиму бәлким Йәһудий болмиған етиқатчиларға йезилған болса керәк.
3:15 Рим. 2:4.
3:16 Рим. 8:19; 1Кор. 15:24; 1Тес. 4:15.
3:17 **«Шуниң билән, и сөйүмлүклирим, мән ейтқан бу ишларни алдин-ала билгән екәнсиләр...»** — «мән ейтқан бу ишлар» бәлким расул Петрусниң жуқурида сахта тәлим бәргүчиләр тоғрилиқ агаһландурушлирини көрситиду. **«бу әхлақсизларниң сәпсәтлири билән аздурулуп, мустәһкәм турушуңларни йоқитип қоюштин һошияр болуңлар»** — «бу әхлақсизлар» грек тили нусхисида 2:7диму охшаш сөз ишлитилиду; демәк, «бу әхлақсизлар» дәл сахта тәлим бәргүчиләрни көрситиду.
3:18 **«Әксичә, Худаниң меһри-шәпқитидә һәм Рәббимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһгә болған билиштә давамлиқ өсүңлар»** — «өсүңлар» болса роһий һаятта, иман-етиқат җәһәттә болиду. Мошу роһий өскән адәм Худаниң меһри-шәпқити вә Рәб Әйса Мәсиһни чоңқур тонушқа көпрәк несип болиду. Демәк, «Худаниң меһри-шәпқити вә Рәб Әйса Мәсиһни чоңқур тонуш» һәм роһий өсүшниң вастиси һәм нәтиҗисидур.
–Башқа бирхил тәрҗимиси «Рәббимиз вә Қутқазғучимиз Әйса Мәсиһниң меһри-шәпқитидә һәм Униңға болған тонушта давамлиқ өсүңлар».

Қошумчә сөз

Петрус немишкә Мәсиһниң «тағдики зор өзгириши» яки «җулалиқта көрүнүши»ни шунчә тәкитләйду? (1:16-18)

Немә үчүн оқурмәнлирини риғбәтләндүрүш үчүн расул Петрус Рәббимизниң өлүмдин тирилиши яки һәтта асманға көтирилишигә әмәс (у һәм икки вақиәгә гувачи болған еди), бәлки Униң «тағдики зор өзгириши» яки «шан-шәрәптә көрүнүши»кә гувалиқ беришни таллайду? Бу соалға мунасивәтлик болған шуни байқаймизки, өлүмдин тирилгән Рәб Әйса көрүнгән вақтида бир қетим Петрус билән айрим сөзләшти. Мәсиһ Петрусқа айрим көрүнгән чағда сөзләшкән мәзмунлар бәлким Петрусниң хусусий иши сүпитидә башқиларға ейтилмиған болса керәк. Шуңа у бу айрим дейишкән сөзләр тоғрилиқ ейтмайду. Лекин есимиздә барки, «зор өзгириш» йүз бәргәндә, Мәсиһ тағда Өзиниң бу улуқ көрүнүшини көргән Петрус, Яқуп вә Юһанналарға: «**Инсаноғли өлүмдин тирилдүрүлмигичә, бу аламәт көрүнүшни һеч кимгә тинмаңлар**» дәп тапилиди. У өлүмдин тирилгәндин кейин, әнди уларниң мәсъулийити бу улуқ вәһийни җамаәткә йәткүзүш еди.

Петрусниң бу хетини тапшурувалғучилар бәлким башқа көп адәмләрниң Мәсиһниң тирилиши тоғрилиқ гувачилиғини аңлиған болуши мүмкин. Дәрвәқә, расул Павлус бизгә, У тирилгәндин кейин бир қетим 500дин көп адәм уни көрди, дәйду («1Кор.» 15:6). Лекин Униң «җулалиқта көрүнүш»ини көргәнләр пәқәт үч адәм еди. Шүбһисизки, шу чағда улар һәтта Мәсиһниң өлүмдин тирилишидики көрүнүшләрдә көрүнмәйдиған Униң мәлум бирәр шәривини көргән еди. Дәрвәқә, Рәббимиз өлүмдин тирилип көрүнгәнлиридә, пат-пат салаһийитини Өзини көргәнләрдин Өзини иман-ишәш арқилиқ тонуғичә йошуратти вә шундақ қилиштин бирхил зоқ алған болуши мүмкин. «**И Исраилниң Худаси, ниҗаткар, дәрһәқиқәт Өзини йошурувалғучи бир Худадурсән!**» («Йәш.» 45:15). «Мат.» 28:16-17, «Мар.» 16:12, «Луқа» 24:23-36, «Юһ.» 20:11-18, 21:1-14ни көрүң.

Ундақта, уларниң көргини немә еди?

«Мат.» 16:28-17:2: — «**Мән силәргә шуни бәрһәқ ейтип қояйки, бу йәрдә турғанларниң арисидин өлүмниң тәмини тетиштин бурун җәзмән Инсаноғлиниң Өз падишалиғи билән кәлгәнлигини көридиғанлар бардур. Вә алтә күндин кейин, Әйса Петрус, Яқуп вә Яқупниң иниси Юһаннани айрип елип, егиз бир таққа чиқти. У йәрдә Униң сияқи уларниң көз алдидила өзгирип, йүзи қуяштәк парлиди, кийимлири нурдәк аппақ болуп чақниди...**».

Рәббимиз авал уларға: «**Бу йәрдә турғанларниң арисидин өлүмниң тәмини тетиштин бурун җәзмән Инсаноғлиниң өз падишалиғи билән кәлгәнлигини көридиғанлар бардур**» — дәп көрсәткән еди. Шүбһисизки, уларниң көргини дәл шу иш еди. Әллик бәш жилдин кейин, расул Юһанна Патмос арилида турғанда, Рәб Әйса униңға әрштин көрүнгәндә, Юһанна тағда Мәсиһниң «җулалиқта көрүнүш»ини көргән шу чағдики шан-шәрәпкә охшаш шан-шәрәпни қайтидин көргән. Нәтиҗә қандақ болди? «**Уни көргинимдә, айиғиға өлүктәк жиқилдим**» («Вәһ.» 1:17).

Рәббимиз аримизда биздәк инсан болуш үчүн «**Өзидин һәммини қуруқдиди**» дәп етирап қилимиз («Фил.» 2:7). Әнди У Өзидин қуруқдиған «һәммә»ниң — парлақ шан-шәрәп, чәксиз даналиқ, беһесап күч-қудрәтни өз ичигә алидиғанлиғини пәқәт Худаниң бизгә тапшурған сөз-калами арқилиқ иман-ишәш билән азрақ көрүләйдиған, чүшинәләйдиған болдуқ. Амма Мәсиһдә әшу «**зор өзгирип җулалиқта көрүнүш**» болғанда, Петрус, Яқуп вә Юһанналар беваситә Әйсаниң әйни, толуқ салаһийитидин, ички шан-шәривиниң бир шолисини ғил-пал көргән болди. Рәсим негатипи нурға ашкариланғандәк, мошу көрүнүш Петрусниң қәлби вә роһиға интайин чоңқур из қалдуруп орнашқан еди. Қараңғу вақитларда бу көрүнүш дайим униң алдида туруп уни илһамландуруп кәлгән еди. Һазир болса өлүмгә мәһкүм қилиниш вақти йеқинлашқанда, униң көз алдида турғини Мәсиһниң дәл бу һәқиқий шан-шәривидин ибарәт улуқ реаллиқтур. Буниңға қариғанда өзиниң алдида тартидиған азап-оқубәт вә өлүми чағлиқ иш көрүнәтти (Петрусниң беши пәскә қилинип чапрас яғачләнгән) вә Худаниң барлиқ муқәддәс бәндилири кәлгүсидә өлидиған бир тәнниң чәклик күчидин һалқип, бу шан-шәрәпни вә униңдин техиму улуғини көриду, амин!

Сахта тәлим бәргүчиләр

Расул Петрусниң бу сахта тәлим бәргүчиләр тоғрисидики сөзлиригә қарап, уларниң «соқунуп киргән»лигини байқаймиз (2:2). У уларни Тәврат қануни дәвридә нурғун кишиләрни аздурған сахта пәйғәмбәрләргә охшитиду. Улар авал нийәт-нишанлирини ашкарилимайду — мәхсәтлири әмәлийәттә башқиларниң мал-мүлүклирини қолға кәлтүрүш (2:3). Уларниң көңүллири түрлүк гуналарға толған болиду (2:14). Уларниң қаралиған нишани болса тутами йоқ кишиләрдур — йәни пули бар кишиләр яки қиз-аяллар (Петрус ейтқан бу сахта тәлим бәргүчиләр әр кишиләрдур. Тәлим бәргүчиләр әслидә аял кишиләрдин болмаслиғи керәк («1Тим.» 2:11-15)). Петрус мошу кишиләрни «**Балаамниң йолида маңғанлар**» дәп тәсвирләйду (Балаамниң тарихи «Чөл.» 22-24-бапта тепилиду).

Иккинчи вә үчинчи әсирләрдә мошундақ сахта тәлим бәргүчиләрниң көпийип кәткини тарихниң ениқ пакитидур. Кейинки қараңғулуққа чөмгән дәвирләр техиму шундақ. Бирақ һазирқи заманлар үстидә тохталғумиз келиду. Телевизийиниң аталмиш «Худа қаналлири»дики тәлим бәргүчиләрниң көпинчиси дәл шундақ сахта тәлим бәргүчиләрдиндур. Биз башқа йәрләрдә уларниң «хизмити» үстидә ейтқинимиздәк, улар «тәлимчи» әмәс, «тиләмчи»ләрдур. Улар дайим өзлириниң «мөҗизилик қудрити»дин махтиниду. Һәтта уларда «мөҗизилик қудрәт» барму, дәйли, уларниң һаятиниң меваси мошу «қудрәт»ниң қайси мәнбәдин кәлгәнлигини барлиқ әқли бар адәмләргә испатлиши керәктур. Мошу махтинишлириниң ниқави астида, уларниң бир нәччә йүзлигән шәкилдә қайтиланған асасий хәвәрлири мундақ: —

(1) Худа Өз хәлқини көпрәк сәдиқә беришкә чақириватиду.

(2) Худаниң хәлқиниң сәдиқисини Худаниң хизмәткарлириға — болупму «мөҗизә-карамәтләрни көрситидиған» хизмәткарлириға тапшуруши керәк.

Худаниң хәлқиниң сәдиқисини кәмбәғәлләргә бериш тоғрилиқ уларниң ағзидин бирму сөз чиқмайду. Чиққан тәғдирдиму чиқсиму «Бизниң вастисимиз арқилиқ берилсун» дәйду. Ундақта мошу пул қәйәргә кетиду?

(3) Худаниң хизмәткари мана мән — шуңа сәдиқәңларни маңа әвәтишиңлар керәк!

(4) Көпрәк пул әвәтсиңиз, Худа сизни көп пул билән бәрикәтләйду! (бу қимарвазлиққа охшайду — Қайси тәлим бәргүчини таллисам, көпрәк пул билән бәрикәтлинимән?!)

(5) Петрус дәл сахта тәлим бәргүчиләрни тәсвирлигәндәк, мошу «телевизийә чолпанлири»ниң Иблисни мазақ қилип, униңға: — «Аңлиғучиларниң турмушиға йәткүзгән тәсириңни тохтат!» яки «Чиқип кәт!» дәп әмир чүшәргәнлиги дайим көз алдимизда пәйда болиду (2:10-13). Улар роһий күчидин көп мәғрулиниду вә «роһий уруш» тоғрилиқму көп сөзләйду, лекин әмәлийәттә улар Иблисниң әсири вә қуралидур. Һәқиқий «роһий уруш» биринчидин Худа алдида һәқиқәт вә кәмтәрлик ичидә дурус яшаш арқилиқ өткүзилиду («Әф.» 6:10-18).

Рәббимиз бизгә «**Силәр уларни** (сахта пәйғәмбәрләрни) **мевилиридин тонувалалайсиләр**» дәп агаһландуриду. («Мат.» 7:16). Мәлум тәлим бәргүчини аңлиғиниңизда өзиңиздин сорап беқиң — Бу адәмниң роһидин немә чиқиватиду? У адәмләрни өзигә яки Худаға җәлип қилмақчиму? У муһәббәтлик кишиму, яки мәғрур кишиму?

3:12 Худаниң күни

Ахирда биз мошу ибарә үстидә сәл тохтилимиз. Бу ибарә пәқәт ушбу хәттә тепилиду. Бәлким биз уни Тәвратта көп тилға елинған «**Пәрвәрдигарниң күни**» яки «**Рәбниң күни**»гә охшаш иш дәп ойлишимиз мумкин (10-айәт). Биз «Худаниң күни»дә «**Пүтүн асманлар шиддәтлик гүлдүрлигән аваз билән ғайип болуп, каинатниң барлиқ қурулмилири шиддәтлик отта ерип түгәйду; зимин вә униңдики пүткүл нәрсиләрму көйүп кетиду**» (3:12) андин «**йеңи асманлар вә йеңи зимин**» пәйда болиду (3:13), дәп оқуймиз.

Бу сөзләр бизни шуан Инҗилдики «Вәһий» дегән қисимға апириду; у йәрдә Мәсиһниң йәр йүзидә миң жиллиқ сүргән сәлтәнитиниң бешаритидин кейин, төвәндики ишлар ашкарилиниду: —

«**Миң жил тошқанда, Шәйтан зиндандин бошитилип, йәр йүзиниң төрт булуңидики әлләрни, йәни Гог вә Магогни аздуруш вә уларни җәң қилишқа бир йәргә топлашқа чиқиду. Топланғанларниң сани деңиз саһилидики қумдәк санақсиз болиду. Улар йәр йүзидики кәң түзләңликкә чиқип, муқәддәс бәндиләрниң барғаһини, йәни Худа сөйидиған шәһәрни муһасиригә алиду. Лекин асмандин от йеғип, уларни жутуветиду. Уларни аздурған Иблис болса дивә билән сахта пәйғәмбәр көйүватқан от вә гуңгут көлигә ташлинип, у йәрдә кечә-күндүз әбәдил-әбәткичә қийнилиду.**

Униңдин кейин, чоң бир ақ тәхт вә униңда Олтарғучини көрдүм. Асман билән зимин Униң йүзидин өзини қачуриду, улар турғидәк җай әнди һәргиз тепилмайду... андин, йеңи асман вә йеңи зиминни көрдүм; чүнки бурунқи асман вә зимин өтүп кәткән еди, деңизму мәвжут болмиди»

(«Вәһ.» 20:7-11, 21:1)

Шуниң билән Петрус тилға алған вақиә («**Пүтүн асманлар шиддәтлик гүлдүрлигән аваз билән ғайип болуп, каинатниң барлиқ қурулмилири шиддәтлик отта ерип түгәйду;**

зимин вә униңдики пүткүл нәрсиләрму көйүп кетиду») әшу миң жиллиқ сәлтәнәтниң ахирида болиду. У дегәндәк етиқатчиларниң көзлири йәр йүзидики шу миң жиллиқ сәлтәнәттә әмәс, бәлки кейин келидиған «**йеңи асманлар вә йеңи зимин**» үстидидур. Демәк, биз етиқатчилар Мәсиһниң миң жиллиқ падишалиқ мәзгилини мәңгүлүк билән селиштурғанда бир дәқиқә, халас, дәп һесаплишимиз керәк.

Петрусниң бу ишларниң «**Пәрвәрдигарниң күни**»ниң бир қисми болғинини баян қилғинидин (3:10) мундақ хуласигә келимиз: — муқәддәс язмиларда, «Пәрвәрдигарниң күни» дегән ибариниң үч мәнаси тепилиду. Қайси йәрдә көрүлсә алди-кәйни сөзлиригә қарап қайси мәнада ишлитилгәнлиги көрүниду: —

(а) Мәсиһниң қайтип кәлгән күнининң өзи (мәсилән, «Йәш.» 2:12, «Йоел» 1:15, 2:1, 2:31, «Мал.» 4:5, «1Кор.» 5:5)

(ә) Мәсиһниң қайтип келишидин авалқи йәттә жиллиқ азап-оқубәтлик мәзгил («**дәһшәтлик азап-оқубәт**» дейилгән) вә У қайтип кәлгән күнниң өзи (мәсилән, «Йәш.» 13-бап, 34-бап, «Йәр.» 46:10, «Әз.» 7:19, 13:5, 30:1-19, «Дан.» 11:28-12:13, «Йоел» 3:14 «Об.» 1:15, «Зәфания» (пүтүн китап), «Зәк.» 12-14-бап, «Мат.» 24:8-31, «1Тес.» 5:2-5, «2Тес.» 2:1-12).

(б) Жуқириқи йәттә жиллиқ мәзгил вә **кейинки миң жиллиқ сәлтәнәт**, җүмлидин кона асман-зимин отта еритилгән, йеңи асман-зимин пәйда болған вақитни өз ичигә алиду («2Пет.» 3:10-12).

Әнди немишкә бу «**Пәрвәрдигарниң күни**» дәп атилиду? Бу күн адәмниң күни, йәни инсанниң нам-абройи көтирилгән күн әмәс (демәк, һазирқи заман әмәс) («1Кор.» 4:3), бәлки **Рәбниң** күни; демәк Униң нами көтирилгән, улуқланған күн болиду. Шуниң билән бу аталғуни жуқурида тилға елинған үч мәзигилниң һәр бирини тәсвирләшкә ишлитишкә мувапиқ болиду.

Әнди «**Худаниң күни**»чу? Гәрчә у «Пәрвәрдигарниң күни»гә охшаш мәнада болсиму, униңда йәнә Петрус тилға алған миң жиллиқ сәлтәнәтниң ахирқи күни алаһидә көздә тутулуши мүмкин. Чүнки шу күни Рәббимиз Худаси һәм Атисиға сәлтәнәтни тапшуриду: —«**Андин ахирәт болиду; шу чағда У һәммә һөкүмранлиқ, барлиқ һоқуқ вә күчлүклүкни әмәлдин қалдуруп, падишалиқни Худа Атиға тапшуриду... Амма барлиқ һәммә Униңға бойсундурулғандин кейин, Оғул Өзи һәммини Өзигә бойсундурғучиға бойсуниду; шуниң билән Худа һәмминиң һәммиси болиду**» («1Кор.» 15:24-28). Шуңа «**Худаниң** күни» дегән ибарә бәлким һәммидин муһим болған шу ишни көздә тутқан болуши мүмкин — демәк, «**Худа һәмминиң һәммиси болиду**».